

بررسی تغییرات محیطی سواحل بندرعباس در دهه های اخیر و نقش عوامل انسانی در ایجاد آن

محمدعلی حمزه^{1*}؛ صدیقه فراچی قصرابونصر¹؛ مهرشاد طاهری¹

¹ پژوهشکده علوم، پژوهشگاه ملی اقیانوس شناسی و علوم جوی مرکز خلیج فارس، بندرعباس

*مسئول مکاتبات: hamzeh@inio.ac.ir

چکیده: سواحل مناطق پویایی هستند که در آنها واکنش متقابل بین آب، خشکی و هوا همواره در حال روی دادن است. پس از ظهور و گسترش انسان در نواحی ساحلی، پیامد فعالیت های انسانی نیز به این محیطها اضافه شده و کیفیت آنها را به خصوص در نواحی در حال توسعه تنزل بخشیده است. از این نظر، نواحی ساحلی از جایگاه ویژه ای جهت مطالعات زیست محیطی و سلامت جوامع بشری برخوردارند. افزایش انسانی ریزمغذی ها حاصل ورود فاضلاب شهری و صنعتی یا کشاورزی از طریق خورها و لوله های فاضلاب و همچنین تخلیه فاضلاب کشتی های تجاری و شناورهای صیادی در سواحل شهر بندرعباس از اصلی ترین عوامل افت کیفی محیط ساحلی است که خسارت های متنوع اقتصادی - اجتماعی را بر ساکنین این ناحیه تحمیل می کند. کاهش قدرت امواج و محدود شدن گردش آب در ساحل به دلیل احداث موج شکن های متعدد بر اثرات این آلودگی ها افزوده است. نشانه های این تنش شامل افزایش بی رویه زیست توده جلبکی (که گاهی مسمومیت زا هستند)، اضمحلال زیست بوم های مهم مانند بسترهای علفی دریایی و مرجانی، تغییر تنوع زیستی دریایی و تهی شدگی اکسیژن محلول در آب در نتیجه ایجاد شرایط فقر اکسیژن است که از دیدگاه ژئوشیمیایی، شرایط مناسبی جهت افزایش غلظت انواع آلاینده ها در رسوبات و آب های ساحلی است. در این تحقیق با استفاده از تعدادی نشانگرهای رسوب شناسی (میزان پذیرفتاری مغناطیسی، رنگ، بو، لایه بندی، مرز لایه ها، میزان به هم خوردگی رسوبات در اثر فعالیت موجودات و ارزیابی بافت کلی رسوب توسط دانه بندی)، فسیل شناسی (شناسایی نوع و میزان فرامینیفرها) و ژئوشیمیایی (درصد میزان ماده آلی، غلظت عناصر اصلی، فرعی و کمیاب) بایگانی شده در مغزه رسوبی تعیین سن شده در سواحل بندرعباس، تاریخچه شرایط محیطی ساحل منطقه بررسی می گردد. پاسخ به سؤالات اساسی زیر در این تحقیق می تواند مدیران و عموم جامعه را در اتخاذ تصمیمات مدیریتی در خصوص مدیریت فاضلاب و پسماند و کاهش اختلال در جریان های آبی سواحل یاری نماید: الف) چه زمانی آغاز افزایش ریزمغذی ها در سواحل بندرعباس شکل گرفته و تغییرات شدت آن در طی دهه های اخیر به چه صورت بوده، ب) اثرات تغییرات محیطی ایجاد شده در ساحل پس از گسترش شهرنشینی بر روی زیست بوم و جانداران کفی از جمله فرامینیفرها به چه صورت بوده است.

کلیدواژه ها: آلودگی انسانی، محیط زیست ساحلی، توالی رسوبی